

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculum Monasticum

In Quo Totius Religiosæ disciplinæ Casus, Regulæ & difficultates clarè videntur, breviter explicantur & resolvuntur Canone, rationibus & Patrum auctoritatibus

Philippus <a Domina Nostra Septem Dolorum>

Augustæ Vindellicorum, 1688

Cap. XVI. De beneficiis regularibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40745

ad ipsorum salutem. Pro indulgentiis verò ca-
veri debet, ne sint vivæ vocis oracula ab Urba-
no VIII. revocata: familiares verò, qui parti-
cularibus tantum religiosis intersunt, nisi
Prælati sint designati, non fruuntur dictis pri-
vilegiis. Quod si item fratres perdidissent ta-
lia privilegia per non usum vel revocationem
aut alio quovis modo, etiam familiares illa per-
dent, quia dependenter à fratribus ipsis com-
municantur. *Rodriguez tom. I. qq. regulæ
q. 55. art. 21.*

CAPUT XVI. De Beneficiis Regularibus.

SUMMARIUM.

- I. Quid sit beneficium, & quotuplex.
- II. Regulares sunt capaces beneficiorum.
- III. Debent provideri regulares ejusdem
Ordinis & non alterius.
- IV. Debent esse professi vel professuri.
- V. Religiosus unius monasterii non est capax
beneficii alterius monasterii.
- VI. Beneficia regularia non sunt simpliciter
beneficia.

- VII. Provisio beneficii regularis electiva pertinet ad capitulum Conventus.
- VIII. Pro beneficiis regularibus, curam animarum habentibus, requiritur examen & approbatio Episcopi.
- IX. Subsunt immediatè Episcopi jurisdictioni, visitationi & correctioni in his, quæ ad curam & administrationem sacramentorum pertinent.
- X. Cogi possunt regulares à Prælato ad acceptandum beneficium regulare.
- XI. Religiosi beneficiarii tenentur ad omnium statum religiosum spectantia, quæ beneficio non contradicunt.
- XII. Quidquid acquirunt, Ecclesiæ, cui serviunt, illud acquirunt.
- XIII. Quando dicatur vacare beneficium regulare.
- XIV. An possint tolli & amoveri sine causa.
- XV. An possint eidem Religioso conferri duo beneficia.
- XVI. Quas expensas possunt facere beneficiarii regulares.
- XVII. An possint bona acquisita in beneficio deferri ad monasterium.

I. Beneficium Ecclesiasticum, aliud est seculare, & aliud est regulare: De beneficiis regularibus hinc agimus, & in genere definitur (id est, prout abstrahit à seculari & regulari) Jus perpetuum recipiendi redditus ex bonis Ecclesiæ, ratione spiritualis officii, ecclesiasticæ auctoritate constitutum. *Layman lib. 4. tract. 2. cap. 1. n. 1.* Duæ namque res in beneficiis comprehenduntur, scilicet fructus temporales & ecclesiasticum ministerium, cujus exercitio causa fructus assignantur, unde regula: *Beneficium datur propter officium: cap. ultimo de scriptis in 6.* & in ratione beneficii duo ista sunt ab invicem inseparabilia, ut docet *Canon. quis objecerit 1. q. 3.* Istique redditus & emolumenta annua sub nomine beneficiorum prestare solet ecclesia cum obligatione strictius militandi Deo, & certæ Ecclesiæ obsequia prestandi, sicut olim à Romanis Imperatoribus agrorum portiones sub nomine beneficiiangebantur, ut hoc quasi vinculo strictiori principis obsequio & militia addicerentur: de quo meminit *Lampridius in Alexandro Severo.*

II. Capaces sunt regulares beneficiorum regularium, quod ex ipsis terminis est manifestum, cum ista beneficia non nisi regularibus concedantur & conferantur, *cap. Cum super de prebendis in 6. & Clement. 1. de electione.* & eis solum administrantur: Unde sequitur, quod sunt ipsorum capaces. *Sylvester verbo regis*

Quia nihil est in religioso, quod repugnet beneficii regularis administrationi: etenim voluntate superiorum conceduntur, nec repugnat obedientiæ votum, nec castitas, nec paupertas, quia habet tantum usum & administrationem seu dispensationem bonorum beneficii. *Lexana cap. 18. 2. part. n. 2.*

III. Debent provideri beneficia regularia ipsismet ejusdem ordinis regularibus, & non aliis alterius Ordinis, ita enim habetur *cap. Cum singula 32. de prabendis in 6. & Concil. Trident. sess. 14. cap. 10.* Unde non possunt duo religiosi diversi Ordinis permutare beneficia regularia, quæ ab ipsis possidentur, etiamsi interveniat suorum Superiorum licentia, quia neuter est capax beneficii alterius Ordinis, nec Superior unius habet auctoritatem supra beneficium alterius, *Sanchez in decalog. lib. 7. cap. 29. n. 31.*

IV. Religiosi, quibus conceduntur beneficia regularia, debent esse professi vel saltem habitum suscepturi, & in ea religione professuri, scilicet intra certum tempus, *Concil. Trident. sess. 14. cap. 10. & ita sacr. Congr. declaravit.* Ad quod intelligendum, nota, quod, si isti religiosi professi non sint, beneficia regularia ipsis non conceduntur, nisi conventionem factam, ut intra certum tempus ad professionem emittendam teneantur. *Sanchez lib. 7. cap. 4. n. 24. in decalog. Addit Rodriguez tom. 1. qq. regul. 9. 34. art.*

T

34. art. 3. Tales debere esse expressè professio
vide declarationem sacre Congregationis a
pud Gonzal. ad regul. 8. Cancellarie gloss. 8. n. 71
Barbosa in collect. bullar. verbo Abbatis.

V. Similiter Religiosus unius monasterii
non est capax beneficii regularis alterius mo
nasterii ejusdem Ordinis, cap. Cum singula
prohibemus de prebend. in 6. Rodriguez tom. 1.
qq. regular. 9. 34. art. 8. Sanchez lib. 7. in
cal. cap. 29. n. 29. & ideo non possunt de
Religiosi ejusdem Ordinis, diversi tamen mo
nasterii, permutare beneficia regularia, qua
licentia suorum Superiorum possident, qui
neuter est capax beneficii alterius, & Superi
unius non habet auctoritatem supra bened
cium alterius: Unde nec Papa solet concedere
facultatem regularibus assequendi beneficia
alterius religionis, nisi transferendo illorum
monasterium, ad quod spectat beneficium
Barbosa de jure ecclesiastico, lib. 3. c. 13. n. 11
Lezan. de beneficiis c. 18. tom. 1. 2. part. n. 1.

VI. Beneficia regularia, regulariter loqu
do, non sunt dicenda beneficia simpliciter,
solum manualia: ratio est, quia regulariter
sunt firma, & perpetua, qualia sunt secularia
sed sunt amovibilia ex voluntate Superiorum
eo, quod regularis, cum beneficium accipit
non eximitur à sui Superioris obedientia, &
potest illum amovere. Rodriguez tom. 1.
regul. 9. 34. art. 2. Sanchez lib. 7. in decalog.
35

29. n.
benef
movi
quand
ex re
pze fue
gulari
perior
ad Ep
erit pe
sed sim
de relig
autem
re, aut
annoru
juncta
fessio d
fessor n
Lezan
VII.
diva di
nonicar
conven
ris. P
confert
solum S
juxta
num.
jure co
consen

29. n. 106. Dixi regulariter, quia aliquando beneficia regularia non sunt manualia seu amovibilia, & sunt tunc simpliciter beneficia, quando scilicet, vel ex eorum institutione, vel ex recepta consuetudine, vel ex privilegio Papæ fuerint perpetua, vel quando beneficij regularis collatio non spectat pleno jure ad Superiorem, vel ad ipsum monasterium, sed simul ad Episcopum, vel alium Prælatum; Et tunc erit perpetuum & non manuale aut amovibile, sed simpliciter beneficium, ita *Suarez* 4. tom. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 19. n. 20. & 23. Ut autem beneficium regulare transeat ad seculare, aut è contra, requiritur possessio quadraginta annorum, cap. cum de beneficio de prebend. in 6. juncta gloss. in verbo legitimas, quæ tamen possessio debet esse bonæ fidei, quia malæ fidei possessor numquam præscribit, *Sanchez* sup. n. 16. *Lezan.* sup. n. 6.

VII. Provisio beneficii regularis, quæ electiva dicitur, id est, quæ fit per electionem canonicam suffragiorum, pertinet ad Capitulum conventus, accedente confirmatione Superioris. Provisio verò, quæ collativa vocatur, & confertur auctoritate Superioris, spectat vel ad solum Superiorem, vel ad ipsum cum Capitulo, juxta varia statuta & consuetudines religionum. Ubi vero de his non constat stando in jure communi, pertinet ad Superiorem cum consensu majoris partis conventus. *Sanchez*

lib. 7. in decalog. cap. 29. n. 108. Suarez tom. 4. de relig. tract. 3. cap. 19. n. 4. Sacra Congreg. apud Barbosam in collect. bullar. verbo cura animarum.

VIII. Pro beneficiis regularibus, curam animarum habentibus, semper requiritur examen & approbatio Episcopi. *Barbosa de off. & potest. Episcop. allegat. 74. n. 18. & 24.* & dicitur declaratum à sacrâ Congregat. Concil. quoties denuo religiosi ad curam animarum exercendam deputantur, esse iterum ab Episcopo examinandos & approbandos. *Barbosa in collect. bullar. verbo Abbas 1. §. ultim. utrumque colligitur ex Concil. Trident. sess. 23. cap. 11. de regularib.*

IX. Et in hoc casu beneficiarii regulares sub sunt immediatè jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcoporum in his, quæ ad curam & sacramentorum administrationem pertinent. *Concil. Trid. sup. & sacr. Congreg. apud Barbosam in collect. bullar. verbo fratres S. 3. annis:* Loquendo tamen de regularibus inferioribus beneficiis simplicibus de suorum superiorum licentiâ; cum talia beneficia sunt membra monasteriorum seu religionis, non possunt ab Ordinariis visitari. *Barbosa in collect. bullar. verbo regulares 1. Concil. Trident. eodem cap. 11. supra citato, excepto monasterium Cluniacense cum suis limitibus & alia monasteria seu loca, in quibus Abbates*

generales aut ordinum Capita sedem ordinariam principalem habent, & alia, in quibus regularium Superiores jurisdictionem Episcopalem & temporalem in parochos & parochianos exercent, salvo tamen jure eorum Episcoporum, qui majorem in prædicta loca vel personas jurisdictionem exercent; hæc sunt ipsa Concil. verba *Regulares verò electi vel nominati ad beneficia regularia servienda non debent vocari ad concursum, sed sufficit ut examinentur & approbentur ab ordinariis.* Et ita fuit determinatum à sacr. Congreg. Concil. ut testatur *Sixtus V. in Bulla ex invictis: Barbosa in collectan. bull. verbo examen.*

X. Cogi possunt regulares à suis Prælatibus ad acceptandum beneficium regulare, est enim justum præceptum, neque excedit latitudinem religiosæ obedientiæ; gubernatio enim beneficiorum monasterii valde pertinet ad ejusdem utilitatem, *Suarez tom. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 19. n. 23.* & extenditur ad beneficium paucos redditus habens, dummodo possit in illo religiosus sustentari: *Rodriq. tom. 1. qq. regul. q. 34. art. 3.* addit, non posse cogi ad accipienda beneficia, sive sint regularia, sive secularia aliorum Ordinum, aut alterius monasterii etiam ejusdem Ordinis. Sed hoc est limitandum, scilicet cogi posse ad hæc omnia, si ab habente auctoritatem conferantur, & cedat hoc in bonum & utilitatem suæ religionis, quia hoc

concernit regulam quam professus est, & cum dictis conditionibus res est iusta & honesta & licita acceptare. Debet autem religiosi sive conventibus beneficiis, aut Ecclesiis parochialibus congruum salarium assignari pro ipsorum sustentatione, ne ex salarii parvitate aliunde quaerere, unde vivant, & animarum curam negligere cogantur. *Cancil. Trid. de reformat. cap. 7. sess. 7. Rodrig. tom. 1. qq. regul. q. 36. art. 1.*

XI. Beneficarii regulares obligantur ad omnia statum religiosum spectantia, scilicet precepto obediendi suis Superioribus, cum veris illis sint subiecti; precepto portandi habitus & votis specialibus sui Ordinis, & observantiarum regularibus, & constitutionibus suae religionis quatenus non repugnant muneri, quod gerunt; eo, quod verè maneant sub iugo religionis, quantum in privatis domibus, & extra monasterium fieri potest. *Suarez 4. tom. de rebus tract. 8. lib. 3. cap. 19. n. 6.* non tamen tenentur solvere officium divinum juxta ritum suae religionis, sed ecclesiae, cui serviunt. *Lezana cit. sup. n. 14.* Si tamen redditus pro habendo socio non sufficiunt, ab hoc munere sunt immunes, nisi in casu, quo socius alio honesto modo sustentari possit: in his vero, quae pertinent ad utilitatem beneficii & rectam ipsius administrationem, tenentur obedire illis, quibus subiecta est Ecclesia. *Suar. sup. n. 18. & 19.*

XII. Quidquid acquirunt beneficiarii reg-

lares intuitu Ecclesiæ, cui acquirunt, illi acquirunt; quæ autem acquirunt intuitu religionis, cuius sunt, vel aliunde, religioni acquirunt. Sanchez lib. 7. in decalog. cap. 32. n. 76. Suarez 4. tom. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 19. num. 8. De bonis verò beneficii, quo potiuntur, debent, sicut boni dispensatores, 1°. providere ipsis ecclesiis, deinde pauperibus sibi subiectis, si quid verò superfuerit, licet sit securius Ecclesiam augere, probabile tamen est, posse monasterio suo donare, quia est opus religionis & misericordiæ nullo jure prohibitum, imò permissum, eo, quod sint ipsorum bonorum dispensatores, Suarez citat. n. 10.

XIII. Vacare dicuntur beneficia regularia collativa, quoties Superior revocat collationem, hoc enim est, esse manualia & dependere à nutu Superioris. Federic. in tract. permutationum, q. 16. Sanchez, lib. 7. in decal. c. 29. n. 107. etiamsi beneficium sit collatum à Superiore pro toto vitæ tempore, quia beneficium semper manet sub Superioris potestate, etiamsi promiserit, se non revocaturum, quia talis promissio est irrita, cum sit contra jus & naturam beneficii, quod petit esse revocabile ad nutum Superioris, Sanchez sup. n. 125. nec requiritur aliqua causa, ut talis revocatio sit valida, quia Prælati utitur jure suo erga rem & personam. Sanchez ibid. n. 3. additur ex sac. Congreg. Concil. declaratione apud Barbosam in collect. bullar.

bullar. verbo Abbas 1. posse Abbates Ordinum invito Episcopo, revocare absolute ad monasterium Religiosos, exercentes curam animarum in Ecclesiis, quæ sunt unitæ ipsis monasteriis, ad hoc autem, ut hoc licitè, & prudenter fiat, non requiritur culpa beneficiarii, sed quicumque causa rationabilis, ut utilitas vel commoditas religionis aut Ecclesiæ, *Suar. 4. tit. de rel. tr. 8. lib. 3. n. 21. c. 19.* Si verò scandalum vel infamia oriatur beneficiario ex talis vocatione, tunc requireretur major causa; ac si talis revocatio esset facta malo animo, malitia aut odio, posset spoliatus implorare auxilium Superioris prælati contra eum, qui ipsum indobito modo spoliavit. *Lessius de justit. & jur. cap. 41. dub. 12. n. 98. Sanchez lib. 7. in decalog. cap. 29. n. 115.* In aliis verò occasionibus, etiam si sine causa spoliatur, non potest agere contra Superiorem, nisi proponendo aut supplicando pro restitutione. Non tamen vacant prædicta beneficia morte superioris conferentis, quia per solam mortem non inducitur revocatio, *cap. si delegatus de off. delegati in 6. Secus si beneficii concessio esset solum ad beneplacitum Superioris, quia omne beneplacitum cessat morte concedentis cap. si gratiose de rescript. in 6. Sanchez lib. 7. in decalog. cap. 29. n. 113.*

XIV. Beneficia vero electiva absque legitima causa tolli non posse à beneficiariis multum dicitur

dicunt; ac proinde esse perpetua, sed in hoc attendenda est consuetudo patriæ & religionis, multa enim officia, in religionibus per electionem concessa, revocantur à supremo prælato sine alia causa, quam illa, quæ spectat ad bonum regimen Ordinis; si tamen sint perpetua & non manualia, scilicet ex institutione, consuetudine, vel Pontificis privilegio, non possunt sine culpa illa possidentes removeri, quia hæc est qualitas beneficii perpetui, & in hoc casu potest spoliatus agere contra Superiorem spoliantem, utpote contra injustè procedentem. Beneficia item manualia ex natura sua si à Papa immediatè conferuntur cum clausula, ut retineantur toto vitæ tempore, revocari non poterunt, *Innocent. cap. cum inter R. statim in principio de elect. Lexana cit. n. 19. 20. & 21.*

XV. Eidem regulari duo vel plura beneficia à Superiore ordinis concedi non possunt, nisi unum ab illo dependeat, vel ad invicem sint annexa, ita enim deciditur *cap. cum singula in principio de prebend. in 6. Rodriguez tom. 1. qq. regul. q. 34. art. 9.* & requiritur sedis Apostolicæ auctoritas, *Azorius tom. 1. institut. moralium lib. 12. cap. 12. Layman. libro 4. Theolog. moralis tract. 2. cap. 8. assertione 6. n. 8.* etiam si dicta beneficia sint ejusdem Ordinis aut monasterii; Et addunt, quòd neque capellam, vel pensionem, vel portionem monachalem regularis unà cum beneficio habere possit, quia

qualecumque beneficium est incompatible in religioso cum primo, quin nec Papa dispensare solet, ut duo habeat in titulum, sed unum in titulum, & alterum in commendam. *Layman, sup.* Si verò beneficia sunt compatiblea, eidem poterunt conferri, modò indigeant ad honestam sustentationem. Compatiblea autem dicuntur, quæ vel nullam, vel non impossibilem residentiam exigunt. *Concil. Trident. 24. cap. 17. de reformat.*

XVI. Beneficarii regulares tam liberè possunt impendere de suis redditibus in eleemosynas, & pia opera, sicut & beneficarii seculares; non possunt tamen facere expensas superfluas, aut donationes illicitas, sed eas, quæ necessariae, utiles, & convenientes fuerint beneficiis, quos possident, & statui ipsorum; etenim quantum ad donationes superfluas, & illicitas, eodem modo, ac alii adstringuntur constitutioni Clementis VIII. de largitione munerum, *Bonacini de largitione munerum puncto 2. n. 2. Letan. cit. n. 33.*

XVII. Religiosus, revocatus à beneficio regulari, quod gerebat, potest ea bona, quæ habebat ex prædicto beneficio usui suo applicata ad monasterium deferre, quia, etsi fuerint fructibus beneficii, cum sibi fuerint legitime applicata, sequuntur ipsum quocumque loco possunt ergò ad monasterium cum ipso venisse non ut eorum administrationem habeat, sed

prius
mona
Suare

11. L

✱

Qua
b

I. Ne

II. O

III. C

IV. J

V. F

I. R

niun

ma p

ctam

prius, sed ut incorporentur cum cæteris bonis
monasterii, juxta regulam, & Ordinis statuta.
Suarez 4. tom. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 19. n.
11. Lezan. cit. n. 28.

CAPUT XVII.

*Quam necessaria sit regulari-
bus oratio.*

SUMMARIUM.

- I. *Necessarium religiosis orationis exerci-
tium.*
- II. *Oratio est unicum remedium ad perseve-
randum in perfectione.*
- III. *Oratio monachis seu religiosis maximè
commendatur à sanctis Patribus.*
- IV. *Quantum inserviat orationis assiduitas.*
- V. *Finis religiosi debet esse jugis orationis, &
indisrupta perseverantia.*

I. **R**eligionem stare, aut stabiliri non posse
sine orationis exercitio, omnes conve-
niunt; & potius crederetur hominem sine ani-
ma posse consistere, quàm religionem perfe-
ctam sine oratione; nec minus improprie ca-
daver